

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะ

สรุป

ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการผ่านมา โครงการสร้างงานในชนบทได้ทำให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่แตกต่างกันออกไป ในแต่ละสภาพพื้นที่ สำหรับในการศึกษาคั้งนี้ ได้เลือกศึกษามลของโครงการสร้างงานในชนบทที่มีพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่แตกต่างจากชนบทที่ทั่วไป เนื่องจากเป็นพื้นที่เขตต่อเมือง จึงเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมือง มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของพื้นที่ชนบทมีแนวโน้มลดลงในชว่งปี พ.ศ. 2527-2531 พื้นที่เกษตรของอำเภอเมืองมีจำนวนลดลงทั้งสิ้น 11.015 ไร่ และมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ จากการแทนที่ด้วยกิจกรรมอื่นที่ได้ผลตอบแทนมากกว่าการทำการเกษตร ได้แก่ การใช้ประโยชน์ในการจัดหาหมู่บ้านจัดสรรในเขตตำบลเหมือง ตำบลห้วยกะปิ ตำบลนาป่า ตำบลหนองรี ตำบลเสม็ดและตำบลหนองไม้แดง การใช้ประโยชน์เพื่อจัดหาอาคารพาณิชย์ตาม 2 ซ้างถนนสายหลักของอำเภอ และการใช้ประโยชน์เพื่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในชว่งปี พ.ศ. 2527 - 2531 ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 85 แห่ง ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในเขตชนบทเนื่องจากความแออัดและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเมือง

สำหรับสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท กล่าวคือ ประชาชนมีการประกอบอาชีพหลากหลายมากขึ้น วัตถุประสงค์ซึ่งเป็นสาขาการผลิตหลักของพื้นที่ในอดีตมีความสำคัญลดลง จะเห็นได้จากในชว่งปี พ.ศ. 2527 - 2531 จำนวนครัวเรือนเกษตรลดลง 459 ครัวเรือน ทั้งนี้เพื่อเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นมากขึ้น โดยเฉพาะอาชีพค้าขายและรับจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นในเขตชนบทของอำเภอเมืองชลบุรีและพื้นที่ใกล้เคียง ประชาชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่คล้ายคนเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณที่อยู่ใกล้ตัวเมืองหรือมีการคมนาคมเข้าถึง ความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกันชุมนุมซึ่งมีมาแต่อดีตค่อยๆ ลดน้อยลง ทั้งนี้เนื่องมาจากมีความหลากหลายในอาชีพมากขึ้น เวลาส่วนใหญ่ใช้ไปใน

การเดินทางและทางานนอกห้องถิ่นมากขึ้น การพบปะสังสรรค์. ความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เคยมีมาจึงลดน้อยลงไป แต่ก็ยังมีการรวมกลุ่มในรูปขององค์กรเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมพัฒนาท้องถิ่นอยู่บ้างในแต่ละชุมชน

จากสภาพพื้นที่ดังกล่าว เมื่อหาการศึกษาถึงผลกระทบของโครงการสร้างงานในชนบทที่มีต่อพื้นที่ สามารถสรุปผลของการศึกษาได้ดังนี้คือ

ผลทางด้านกายภาพ โครงการสร้างงานในชนบทเป็นการเพิ่มโครงการสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ ทั้งในพื้นที่ทำการเกษตรและไม่ได้ทำการเกษตร ช่วยให้การคมนาคมขนส่งสะดวกรวดเร็วขึ้น และช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่

จากผลทางด้านกายภาพดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการในด้านการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ชาวชนบท แม้ว่าจะไม่ประสบผลมากนักก็ตาม กล่าวคือ ในพื้นที่ที่ทำการเกษตร โครงการมีผลโดยตรงโดยทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยอันเนื่องมาจากการเพิ่มผลผลิต การปลูกพืชหลายชนิดขึ้น และมีรายได้จากการเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้โครงการยังมีผลทางอ้อมต่อเกษตรกรในด้านของการคมนาคมขนส่งที่สะดวกขึ้น ทำให้การขนส่งผลผลิตถึงมือผู้บริโภคได้สะดวกและรวดเร็ว แต่ไม่มีผลต่อการเพิ่มพูนรายได้ของเกษตรกรมากนัก เนื่องจากราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับราคาตลาด เป็นสำคัญและการคมนาคมขนส่งที่สะดวกขึ้นก็ไม่ได้ทำให้ราคาค่าปัจจัยหรือค่าขนส่งผลผลิตลดลงตามไปด้วย

ในพื้นที่ที่ไม่ได้ทำการเกษตร หรือประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โครงการสร้างงานในชนบทก็มีผลต่อการเพิ่มรายได้ทางอ้อม ให้แก่ประชาชนในพื้นที่เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะโครงการถนนและสะพาน ทำให้การคมนาคมมีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น ประชาชนจะออกใบทางานนอกห้องถิ่นมากขึ้น เป็นการเพิ่มแหล่งงานและรายได้ให้แก่ชาวชนบท นอกจากนี้การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานยังเป็นการดึงดูดให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ในด้านต่างๆ เช่น การจัดตั้งโครงการอุตสาหกรรม. การทำร้านค้า. หมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น การลงทุนดังกล่าวมีผลต่อการสร้างงานและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชนที่ไม่ได้เป็นเกษตรกร

สำหรับผลทางด้านสังคมที่เกิดขึ้นจากโครงการ ก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เช่นเดียวกัน กล่าวคือ หน่วยงานปกครองในระดับท้องถิ่น ได้แก่ สภาตำบลสามารถตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหของท้องถิ่น ซึ่งเป็นการพัฒนาและยกระดับความสามารถของสภาตำบล นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสภาตำบล และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ในด้านของประชาชนนั้น โครงการมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการชี้แนะ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหของท้องถิ่นมากขึ้น แม้จะไม่มากนักแต่ก็ถือว่าเป็นการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยขึ้นพื้นฐานในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้โครงการยังมีผลทำให้ชาวบ้านสามารถเข้ามาใช้บริการของเมืองได้มากขึ้น ในด้านการนำผลิตภัณฑ์เข้ามาขาย การเข้ามาทำงาน และการใช้บริการต่าง ๆ จากเมืองทั้งทางด้านสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ เป็นการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง

ปัญหา

แม้ว่าโครงการสร้างงานในชนบทที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดผลค่อพื้นที่ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการก็ตาม แต่จากการศึกษาพบว่าผลของโครงการในบางประการยังมีผลที่จำกัดอยู่มาก ท้ายนี้จึงขอสรุปปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขและพัฒนาโครงการ เพื่อให้อาให้เหมาะสมกับพื้นที่ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการขยายตัวของเมือง

เนื่องจากพื้นที่ชนบทหลายแห่งของอำเภอเมืองชลบุรีมีลักษณะเป็นเขตค่อเมือง เป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมือง และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมวิद्यชาคการวางแผนในการพัฒนาพื้นที่เด่นชัดว่าจะพัฒนาไปทางใด ท้าให้โครงการสร้างงานในชนบทซึ่งมีรูปแบบการดำเนินงานเหมือนกันในพื้นที่ชนบททุกแห่งทั่วประเทศ ไม่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาชนบทเท่าที่ควร

2. ปัญหาการแพร่กระจายผลของโครงการ

โครงการสร้างงานในชนบทมีการแพร่กระจายผลที่จำกัดอยู่มาก ได้แก่ ผลของด้านเศรษฐกิจซึ่งโครงการไม่สามารถทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในท้องถิ่นได้ ทั้งนี้เนื่องจาก

2.1 ปัญหาทางด้านงบประมาณ

งบประมาณของโครงการที่ได้รับจัดสรรให้ดำเนินงานในแต่ละปีนั้นมีจำนวนจำกัดและต้องจัดสรรให้ตำบลต่าง ๆ หลายตำบล ทำให้

- โครงการมีขนาดเล็ก เช่น การสร้างสระเก็บน้ำซึ่งไม่สามารถรองรับปริมาณน้ำได้มากทำให้ไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องในเรื่องของคลองส่งน้ำเข้าพื้นที่เกษตรหรือการนำน้ำไปใช้ในชุมชนได้อย่างทั่วถึง จึงมีการใช้ประโยชน์ต่ำ
- โครงการขาดคุณภาพ ไม่มีความมั่นคงแข็งแรงและมีอายุการใช้งานน้อย ได้แก่ โครงการขุดลอกคลองส่งน้ำ, โครงการปรับปรุงถนนลูกรัง และโครงการสร้างถนนลูกรัง

2.2 ปัญหาเรื่องความเหมาะสมของที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งโครงการบางแห่งไม่มีความเหมาะสม และไม่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างสระเก็บน้ำในพื้นที่ที่อยู่ไกลชุมชนหรือพื้นที่เกษตร หรือการสร้างในที่ที่เป็นดินเค็มไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งนี้เป็นปัญหาเนื่องมาจากระเบียบของโครงการที่ได้ตั้งไว้เกี่ยวกับการใช้ที่ดินในการก่อสร้างโครงการต้องเป็นที่ดินของทางราชการ หรือของเอกชนที่ได้มอบให้ราชการ เพื่อป้องกันปัญหาการเป็นเจ้าของโครงการที่สร้างขึ้น แต่ในสภาพปัจจุบันนี้ที่ดินมีราคาสูงขึ้นมากเจ้าของที่ดินบางรายไม่อนุญาตให้จัดทำโครงการในที่ดินของตน ซึ่งเป็นบริเวณที่เหมาะสมจะเป็นที่ตั้งโครงการ จากปัญหาดังกล่าวสภาตำบลจึงดำเนินการแก้ไขปัญหาดัง

- เปลี่ยนที่ตั้งโครงการใหม่ ส่วนใหญ่เป็นที่สาธารณะของตำบล บริเวณดังกล่าวไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์ และไม่เกิดผลต่อประชาชนในท้องถิ่น

- เปลี่ยนประเภทของโครงการ เป็น โครงการที่ไม่มีความจำเป็นเร่งด่วน แทน ได้แก่ การซ่อมแซมถนนลูกรัง, การสร้างอาคารเอนกประสงค์ และที่ทำการสภาตำบล

3. ปัญหาเรื่องระเบียบของโครงการ

ระเบียบของโครงการในเรื่องประเภทโครงการที่อนุญาต และไม่อนุญาตให้จัดทำ การจ้างแรงงานในการดำเนินโครงการ และระยะเวลาในการดำเนินโครงการนั้น เป็นระเบียบ ที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ของอำเภอเมืองชลบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่แตกต่างจากชนบทโดยทั่วไป ทา ให้โครงการสร้างงานในชนบทใหม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของประ- ชยชนในพื้นที่ได้เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. ทางจังหวัดหรืออำเภอควรหาการศึกษาถึงสภาพพื้นที่ เพื่อหาการกำหนดคนรับขายใน การใช้ประโยชน์ที่ดินให้แน่ชัดว่าจะพัฒนาไปในทางใด เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลัง เกิดขึ้นในปัจจุบัน พร้อมทั้งวางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นโดยพิจารณารวมถึงนโยบาย ทางด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง เช่น แผนในเรื่องการขยายเขตเมือง, แผนหลักในการใช้ที่ดินของจังหวัดหรืออำเภอ และโครงการพัฒนาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่เพื่อให้ แนวทางการพัฒนาพื้นที่ของหน่วยงานต่างๆ เป็นไปอย่างสอดคล้องและประสานกัน และสามารถนำ มาใช้ในการพิจารณาถึงประเภทของโครงการสร้างงานในชนบทที่เหมาะสมกับพื้นที่ วัตถุประสงค์ใน ด้านของการส่งเสริมให้พื้นที่มีการพัฒนาในความเป็นเมืองมากขึ้น วัตถุประสงค์จะต้องมีการปรับปรุง วัตถุประสงค์ของโครงการให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามแนวทางการพัฒนาของแต่ละพื้นที่

2. ควรมีการปรับปรุงระเบียบของโครงการให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพของพื้นที่ดัง นี้คือ

2.1 ระเบียบเกี่ยวกับประเภทของโครงการ

เนื่องจาก โครงการสร้างถนนลาดยางเป็นโครงการที่มีความจำเป็นต่อพื้นที่ และเป็นที่ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อช่วยให้การคมนาคมขนส่งเกิดความสะดวกรวดเร็ว และมีความมั่นคงแข็งแรงมากขึ้น ดังนั้นควรมีการอนุมัติให้จัดทำโครงการประเภทดังกล่าวโดยต้อง

มีการควบคุมและพิจารณาอย่างรอบคอบ ถึงการได้มาซึ่งโครงการที่เป็นความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

นอกจากการอนุมัติให้สร้างถนนลาดยางแล้วควรอนุมัติให้มีการจัดทำโครงการบ่อน้ำดื่มเพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากปัญหาข้อจำกัดทางด้านสภาพของพื้นที่ในด้านที่จะพัฒนาแหล่งน้ำ และปัญหาการจัดหาที่ตั้งโครงการที่เหมาะสม

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับการจ้างแรงงานและระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

การว่างงานในช่วงฤดูแล้งในพื้นที่ชนบทของอำเภอเมืองชลบุรีมีน้อย และในบางช่วงก็ยังประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานอีกด้วย ดังนั้นโครงการสร้างงานในชนบทจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทำโครงการในช่วงฤดูแล้งของทุกปี ควรมีการยืดหยุ่นให้จัดทำในช่วงเวลาที่แต่ละท้องถิ่นเห็นว่าเหมาะสมในด้านความพร้อมของแรงงานและการดำเนินการก่อสร้าง นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้สถาบันหรือคณะกรรมการมีความพร้อมและเต็มใจที่จะจัดทำโครงการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริงมากกว่าที่จะคิดว่า เป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำให้เสร็จไปตามเวลาที่ส่วนกลางได้กำหนดไว้

สำหรับในพื้นที่ที่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน การที่จะยึดนโยบายของโครงการในเรื่องของการจ้างแรงงานรายชอในท้องถิ่นก่อสร้างโครงการคงเป็นไปด้วยยากดังนั้นจึงควรส่งเสริมโครงการประเภทที่ไม่ต้องใช้แรงงานจำนวนมากแต่เป็นโครงการที่มีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ โครงการสะพาน, โครงการขุดคลองส่งน้ำ ซึ่งสามารถใช้เครื่องจักรกลในการดำเนินโครงการได้ และยังเป็นการทำโครงการที่สร้างขึ้นมีความมั่นคงแข็งแรงและมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น วิทยทางจังหวัดและอำเภอต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ ในการอนุมัติโครงการ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบในขณะดำเนินโครงการและหลังดำเนินโครงการ

3. ในพื้นที่ที่พัฒนาแล้วและไม่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ก็ไม่จำเป็นต้องจัดทำโครงการทุกปี ควรนำเงินที่ได้รับการจัดสรรไปในพื้นที่ที่ล่าช้า และประสบปัญหาความเดือดร้อนมากกว่าจะทำให้โครงการเกิดประโยชน์และช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ซึ่งทาง

จังหวัดหรืออำเภอควรที่จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องของสภาพพื้นที่และความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นสำคัญ

4. ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้สภาตำบลจัดทำโครงการขนาดใหญ่ ได้แก่ การสร้างแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่, การขุดคลองส่งน้ำ และการจัดทำถนนลาดยาง โครงการขนาดใหญ่เหล่านี้ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถสร้างเสร็จโดยใช้เวลาเงินงบประมาณของโครงการปีใดปีหนึ่ง แต่ต้องใช้เงินงบประมาณอย่างน้อย 2-3 ปี และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายตำบล เพื่อร่วมกันจัดทำโครงการ ซึ่งโครงการขนาดใหญ่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นมากกว่าโครงการขนาดเล็ก ทั้งในด้านการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชนโดยตรงและการเพิ่มพูนผลผลิตอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

5. เนื่องจากโครงการบางประเภทที่อนุมัติให้จัดทำมีการใช้ประโยชน์ต่ำกว่าที่คาดหวังไว้และเป็นโครงการที่ไม่มีความจำเป็นหรือเป็นที่ต้องการของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงไม่ควรมีการส่งเสริมโครงการประเภทดังกล่าว ได้แก่

1. โครงการสร้างสระเก็บน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็ก มีปริมาณน้ำไม่มากพอที่จะทำโครงการต่อเนื่องประเภทคลองส่งน้ำ นอกจากนี้ที่ตั้งโครงการบางแห่งไม่ได้เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้นถ้าสภาตำบลไม่สามารถหาที่จัดทำโครงการที่เหมาะสมได้และโครงการที่สร้างขึ้นไม่สามารถก่อให้เกิดผลต่อประชาชนในท้องถิ่นได้ ทางสภาตำบลก็ควรเปลี่ยนไปจัดทำโครงการประเภทอื่น ที่เป็นที่ต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในระดับรองลงมา ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่า

6. ส่งเสริมโครงการประเภทแหล่งน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรในบริเวณพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตรและบริเวณที่มีการทำการเกษตรอย่างหนาแน่น ภัยจัดทำโครงการขุดสระเก็บน้ำขนาดใหญ่หรือคลองส่งน้ำเข้าพื้นที่เกษตร การขุดลอกขยายแหล่งเก็บกักน้ำและคลองส่งน้ำที่มีอยู่เดิม เพื่อให้สามารถรองรับปริมาณน้ำได้มากขึ้น และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งาน และส่งเสริมในเรื่องของเส้นทางคมนาคมขนส่ง เฉพาะถนนที่คับแคบหรือปรับปรุงถนนเดิมเท่าที่จำเป็นสำหรับการขนส่งผลทางการเกษตรเท่านั้น เนื่องจากถ้ามีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งให้มีคุณภาพและปริมาณมากขึ้นนั้นจะเป็นการนำสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่น ๆ ความมา ซึ่งจะ

หาให้พื้นที่เกษตรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

7. ส่งเสริมโครงการประเภทเส้นทางคมนาคมที่ได้มาตรฐาน คือ การจัดทากถนนลาดยาง รวมทั้งส่งเสริมการสร้างประปา ในพื้นที่ที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นการเพิ่มสิ่งสาธารณประโยชน์ที่มีความจำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ให้มีมากขึ้น ซึ่งจะเป็นตัวดึงดูดให้เกิดการลงทุนในพื้นที่และเกิดผลต่อการพัฒนาในระยะยาว

8. เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภค และบริโภคทั้งในเรื่องคุณภาพและปริมาณเป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมโครงการประเภทที่เก็บกักน้ำ ได้แก่ การสร้างถังเก็บน้ำ, การทำบ่อน้ำเค็ม และการบั้งน้ำ ให้แต่ละครอบครัวมีที่เก็บกักน้ำไว้บริโภคอย่างเพียงพอในช่วงฤดูแล้ง

นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีการจัดหาประปาหมู่บ้านในทุกหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้น้ำและมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี uly ขอความร่วมมือทางด้านจัดหาจากสำนักงานประปาในเขตจังหวัดหรืออำเภออื่น ๆ เพื่อให้ได้ระบบประปาที่มีคุณภาพ

9. ในการที่จะหาให้สภาพมาเป็นองค์การที่พัฒนาบนหลักการพึ่งตนเองได้ ในระดับหนึ่งนั้น ควรลอบหาทนายหน้าหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเข้ามาเป็นชนบทในการเป็นที่ปรึกษาหรือที่ปรึกษาเพิ่มขึ้น

10. การดำเนินโครงการควรคำนึงถึงความต้องการของประชาชนที่แท้จริง เป็นหลักและควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในเรื่องของการเสนอโครงการ การจัดหาโครงการและการดูแล ซ่อมแซม uly มีการทำประชาสัมพันธ์โครงการ กสช. ให้แก่ประชาชนทุกระดับในท้องถิ่นได้ทราบและตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของโครงการ ควรมีการทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีระบบแบบแผนและกระทำอย่างจริงจัง ซึ่งจะมีผลทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองของงานมากขึ้น และยังเป็นแนวทางกระตุ้นให้ประชาชนได้มองหาคำปรึกษาช่วยเหลือตนเองขึ้นด้วย